

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002089

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-06-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сидір Марія Орестівна

2. Mariia O. Sydir

Кваліфікація: 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9648-9178

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 17-06-2024

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 35.869.015

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41, 18.07.25, 18.07.43, 18.07.49

Тема дисертації:

1. Соціокультурні функції та стильові засади галицько-буковинської співогри
2. Socio-cultural functions and stylistic principles of Galician and Bukovynian singing-playing

Реферат:

1. Творчість галицьких композиторів-священників в останні десятиріччя після здобуття Україною Незалежності привертає щоразу більшу увагу. Не в останню чергу це викликано тим, що засновник «перемишльської школи», перший в плеяді композиторів-священників Михайло Вербицький є автором національного гімну. Великою популярністю в репертуарі сучасних професійних та аматорських колективів користуються пісні та хори деяких інших митців з цього кола – «Цвітка дрібная», «Крилець, крилець» та особливо «Родимий краю» Віктора Матюка, «О, не забудь», колядки «Бог ся раждає» та «Во Віфлеємі нині новина» Остапа Нижанківського, «Над Прутом у лузі», «Там, де Ятрань круто в'ється», «Заграй ми, цигане старий» Сидора Воробкевича, «Витай між нами», «Христос воскрес!» Йосипа Кишакевича та ряд інших. Те, що вони були також авторами музично-сценічних артефактів, жанр яких визначали по-різному: співогра, оперета, водевіль тощо, відомо та навіть проаналізовано в теоретичному аспекті. Проте, на жаль, за роки Незалежності, незважаючи на те, що відбулась офіційна «повна реабілітація» заборонених радянською ідеологією композиторів та літераторів, авторів співогор, вони лише тепер поступово повертаються у

музичний обіг, і то здебільшого у концертному виконанні, а не на сцені оперних чи драматичних театрів, де вони насправді мали би зайняти своє належне місце. Тож увага до музично-театральної творчості в західноукраїнському культурному середовищі викликана їх унікальною роллю в національній історії. Адже недаремно музикальність визначено як одну з найхарактерніших прикмет української нації. Як приклад особливої ролі музики в суспільстві можна навести гасло хорових гуртків товариства «Просвіта» в другій половині XIX – першій половині XX ст.: «Піснею до серця, а серцем до Бога і Батьківщини». Проте, деякі аспекти розгляду театральної спадщини галицьких композиторів-священників, і в ще більшій мірі – буковинця, православного священника Ісидора Воробкевича, залишаються невисвітленими, зокрема нерідко вельми критична оцінка «застарілості» їх музично-сценічних артефактів, невідповідності до духу часу викликана неврахуванням важливих чинників, серед яких передусім виділимо специфіку їх світогляду, як осіб духовного сану та митців, що головною своєю метою ставили просвітництво та піднесення культурного рівня демократичного загалу. У фокусі дослідження виявляється вивчення феномену галицько-буковинської співогри з урахуванням загальноєвропейських тенденцій демократизації музичного театру та посилення його етико-дидактичної ролі особливо в добу Просвітництва, коли різні жанрові версії демократичного театру протиставлялись опері. В цьому сенсі побутовокомічна п'єса з музикою і співом, що отримала в різних культурах різне термінологічне визначення, була одним із провідних жанрів. З іншого боку наголошується провідний вплив національної традиції, що в даному випадку поєднує духовно-релігійні витоки моралізаторської природи сценічних артефактів М. Вербицького, П. Бажанського, В. Матюка, І. Воробкевича. Тому важливим видалось з'ясування історичних передумов, що склалися в багатовіковій традиції як європейського Просвітництва, так і національного музично-сценічного мистецтва, і стали підґрунтям формування галицької та буковинської співогри, визначили її соціальну заангажованість, а також розкриття головних художніх пріоритетів композиторів-священників, головних духовно-естетичних цілей, заради яких вони звертались до жанру співогри, а відтак обґрунтування їх вибору певного комплексу музично-виразових засобів. На основі поставлених запитань і необхідності вирішити їх у контексті сучасних завдань української музичної культури в добу протистояння з російською агресією та утвердження національних духовних цінностей формуються основна мета та завдання поданої роботи.

2. The creativity of Galician composers-priests in the last decades after Ukraine gained Independence is attracting more and more attention. This is not least due to the fact that the founder of the "Przemyśl School", the first in the galaxy of composer-priests Mykhailo Verbytskyi, is the author of the national anthem. The songs and choruses of some other artists from this circle are very popular in the repertoire of modern professional and amateur groups - "Small flower", "Wings, wings" and especially "Native land" by Viktor Matiuk, "Oh, don't forget", carols "God is gives birth" and "There is news in Bethlehem now" by Ostap Nyzhankivskyi, "Above the Prut in the meadow", "Where the Yatran winds steeply", "Let's play, old gypsy" by Isydor Vorobkevych, "Howl between us", "Christ is risen!" by Yosyp Kyshakevych and a number of others. The fact that they were also the authors of musical and scenic artifacts, the genre of which was defined in different ways: singing-playing, operetta, vaudeville, etc., is known and even analyzed in a theoretical aspect. However, unfortunately, during the years of Independence, despite the fact that there was an official "full rehabilitation" of composers and writers, authors of singing-playing banned by the Soviet ideology, they are only now gradually returning to the musical circulation, and then mostly in concert performance, and not on stage opera or drama theaters, where they should actually take their proper place. Therefore, attention to musical and theatrical creativity in the Western Ukrainian cultural environment is caused by their unique role in national history. After all, domestic scientists have not for nothing identified musicality as one of the most characteristic features of the Ukrainian nation. As an example of the special role of music in society, we can cite the slogan of the choir circles of the "Enlightenment" society in the second half of the 19th - the first half of the 20th centuries: "I sing to my heart, and my heart to God and the Motherland." However, some aspects of consideration of the theatrical heritage of Galician composers-priests, and to an even greater extent - the Orthodox priest Isydor Vorobkevych from Bukovyna, remain unexplained, in particular, often a very critical assessment of the "obsolescence" of their musical and stage artifacts, their noncompliance with the spirit of the times is caused by the failure to take into account important factors, among whom, first of all, we will highlight the

specifics of their worldview, as persons of spiritual rank and artists, whose main goal was enlightenment and raising the cultural level of the democratic public. The focus of the research is the study of the phenomenon of Galician-Bukovyna singing-playing, taking into account the pan-European trends of democratization of musical theater and the strengthening of its ethical and didactic role, especially during the Age of Enlightenment, when different genre versions of democratic theater were opposed to opera. In this sense, the domestic comic play with music and singing, which received a different terminological definition in different cultures, was one of the leading genres. On the other hand, the leading influence of the national tradition is emphasized, which in this case combines the spiritual and religious origins of the moralizing nature of the stage artifacts of M. Verbytskyi, P. Bazhanskyi, V. Matiuk, and I. Vorobkevych. Therefore, it seemed important to find out the objective historical prerequisites that formed in the centuries-old tradition of both the European Enlightenment and national musical and stage art, and became the basis for the formation of the Galician and Bukovyna singing-playing, determined its social involvement, as well as the disclosure of the main artistic priorities of the composers-priests, the main spiritual and aesthetic goals, for the sake of which they turned to the genre of singing-playing and hence the justification of their choice of a certain set of musical and expressive means. Based on the questions posed and the need to solve them in the context of modern tasks of Ukrainian musical culture in the era of confrontation with Russian aggression and the affirmation of national spiritual values, the main goal and tasks of the presented work are formed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Сидір М.О. Музичні освіта і виконавство як складові практичної діяльності галицького священництва зламу XIX-XX століть Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені М.В.Лисенка. Музикознавчий універсум: збірник статей. Львів, 2019. Вип. 45. С. 90-102
- Сидір М.О. Інститут церковної музики як складова структури Львівської Богословської академії та Українського католицького університету. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. Київ, 2020. Вип. 38. С. 181-185
- Сидір М.О. Жанрові витоки та світоглядні засади галицької співогри. Вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Fine Art and Culture Studies. Луцьк, 2022. Вип.1. С.171-179.
- Сидір М.О. Трактатування національної ідентичності у світовій науковій думці та його екстраполяція в українське музикознавство. Вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Fine Art and Culture Studies. Луцьк, 2023. Вип. 3. С.100-107.

Наукова (науково-технічна) продукція: співогри українських композиторів галичини і буковини м. вербицького, п. бажанського, в. матюка, і. воробкевича.

Соціально-економічна спрямованість: науково-практичне значення роботи полягає у можливості використання її матеріалів в навчальних курсах «історія української музики», «історія оперного мистецтва», «історія українського театрального мистецтва» для студентів музикознавчих факультетів середніх спеціальних та вищих навчальних закладів (музичних ліцеїв, коледжів, спеціалізованих музичних шкіл, академій, інститутів та університетів мистецтв, музично-педагогічних факультетів університетів).

Охоронні документи на ОПВ:

Наукові відкриття

Вперше • здійснено комплексний розгляд обраних співоігор галицьких авторів у аспекті соціокультурної просвітницької діяльності греко-католицьких священників та І. Воробкевича як прогресивного представника православного священництва Буковини; • визначено найважливіші соціоісторичні функції співогри композиторів-священників у духовному житті регіону; • залучено в науковий обіг аналіз обраних співоігор галицьких та буковинських авторів. Розширено: • теоретичне обґрунтування ролі співогри у музичній культурі Галичини і Буковини.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кияновська Любов Олександрівна

2. Liubov O. Kyuanovska

Кваліфікація: д.н, професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0117-5078

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул. Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волосатих Ольга Юріївна

2. Olha Y. Volosatykh

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3713-4187

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бермес Ірина Лаврентіївна

2. Iryna L. Bermes

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5752-9878

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Куриляк Ірина Ігорівна

2. Iryna I. Kuryliak

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5951-8208

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мазепа Тереса Лешеківна

2. Teresa L. Mazepa

Кваліфікація: д.н, доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5436-6986

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Новакович Мирослава Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Новакович Мирослава Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ластовецька-Соланська Зоряна Миколаївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна